

**Міжнародний науковий семінар
НАУКОВІ ВИДАННЯ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Доповідь на тему:

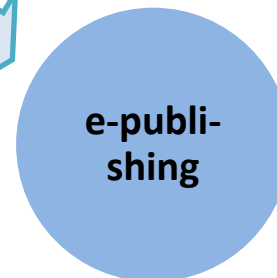
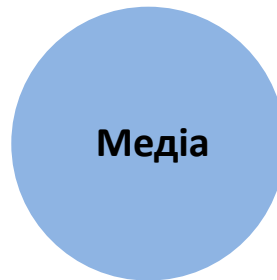
**Національний репозитарій – універсальний ресурс
доступу до академічних текстів**

(DOI: 10.13140 / RG.2.2.20746.31689)

Чмир Олена Сергіївна
д-р екон. наук, професор

28 вересня 2018 р.

C2C

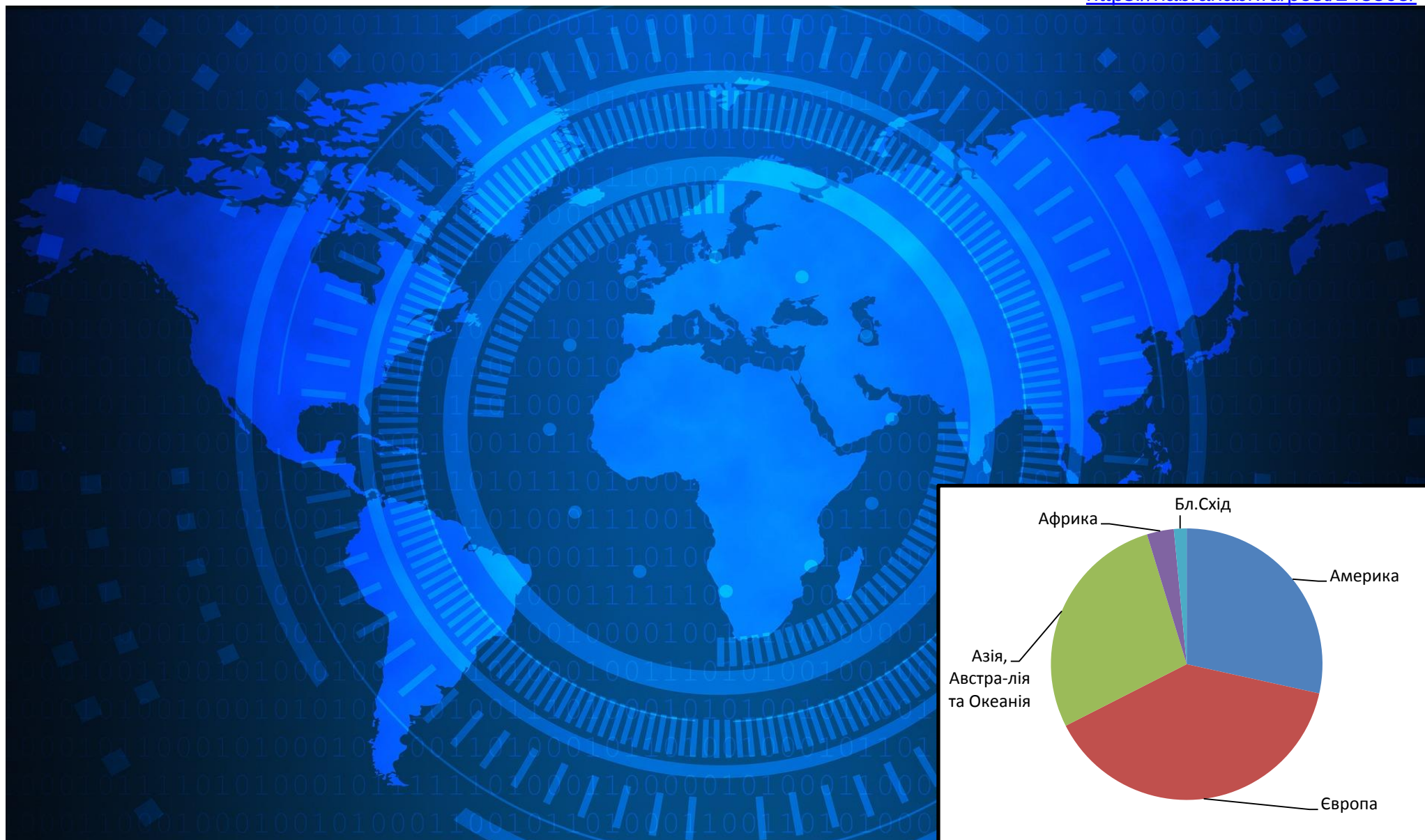
B2B

B2G

B2C

Репозитарій (англ. repository – вмістилище, склад) – місце, де зберігаються певні дані, колекція, що містить певні сутності (дані, інформацію) та може фільтрувати й повертати результат у залежності від вимог користувача.

<https://habrahabr.ru/post/248505/>

За даними «The ranking Web of World repositories-2017»

Надежный | <https://www.openaire.eu>

OpenAIRE

PARTICIPATE SEARCH MONITOR SUPPORT OPEN ACCESS

Search in 20,971,864 publications 524,264 datasets from 2,649 repositories and OA journals

Strengthening Science: How Effective is Horizon2020 So Far?

OpenAIRE has been used as a source for data to measure the 'impact' of Horizon2020 so far. Open Access is a vital part of that... The EC has released an interim set of working documents to measure the impact and effectiveness

RESEARCHERS DATA PR

Надежный | <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/>

NCBI Resources How To

PMC US National Library of Medicine National Institutes of Health

Digital Commons Network™
Open Access. Powered by Scholars. Published by Universities.*

Search this Commons

Education

Works: 154,909
Disciplines: 53
Institutions: 363
Downloads: 38,213,584

EXPLORE 2,286,712 WORKS FROM 508 INSTITUTIONS

Explore Education

Journal List Advanced

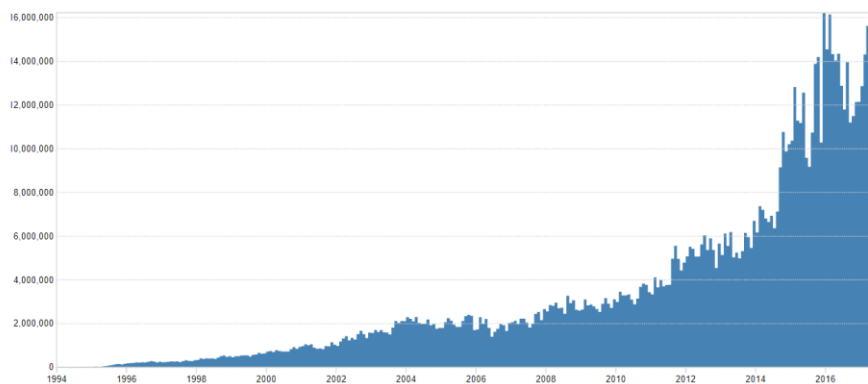
NCBI Help

← → ↻ Надежный | https://arxiv.org/stats/monthly_downloads

Cornell University Library

arXiv.org > stats

arXiv monthly download rates [CSV]

PMC

PubMed Central® (PMC) is a free full-text archive of biomedical and life sciences journal literature at the U.S. National Institutes of Health's National Library of Medicine (NIH/NLM).

PubReader

A whole new way to read scientific literature at PubMed Central

Get Started

[PMC Overview](#)
[Users' Guide](#)
[Journal List](#)
[PMC FAQs](#)
[PMC Copyright Notice](#)

Participate

[Information for Publishers](#)
[Add a Journal to PMC](#)
[Participation Agreements](#)
[File Submission Specifications](#)
[File Validation Tools](#)

Keep Up to Date

[New in PMC | RSS](#)
[PMC Announce Mail List](#)
[Utilities Announce Mail List](#)
[Tagging Guidelines Mail List](#)

Other Resources

[PMC International](#)

4.4 MILLION Articles

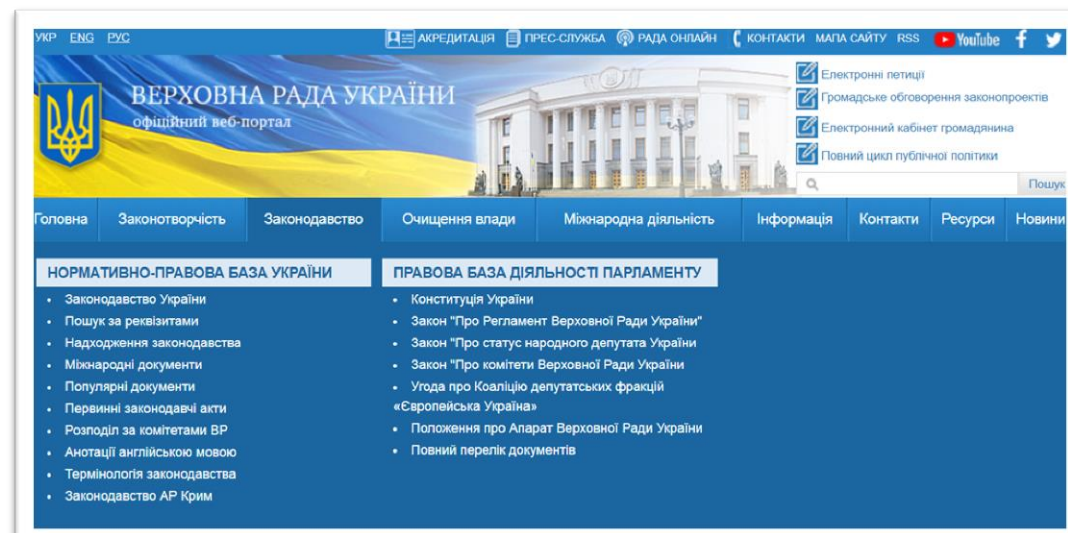
Public Access

[Funders and PMC](#)

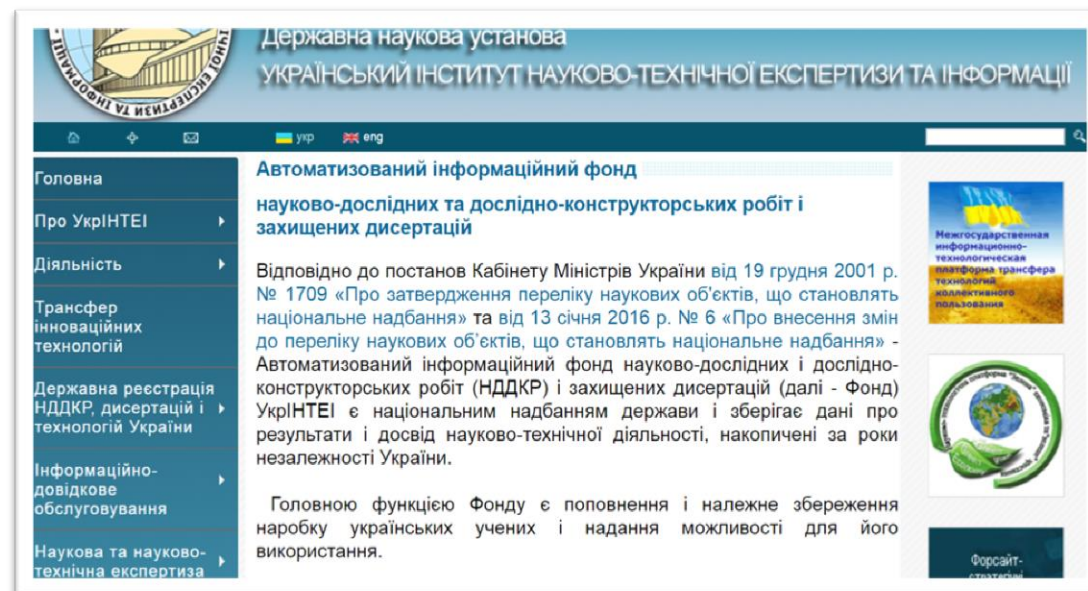
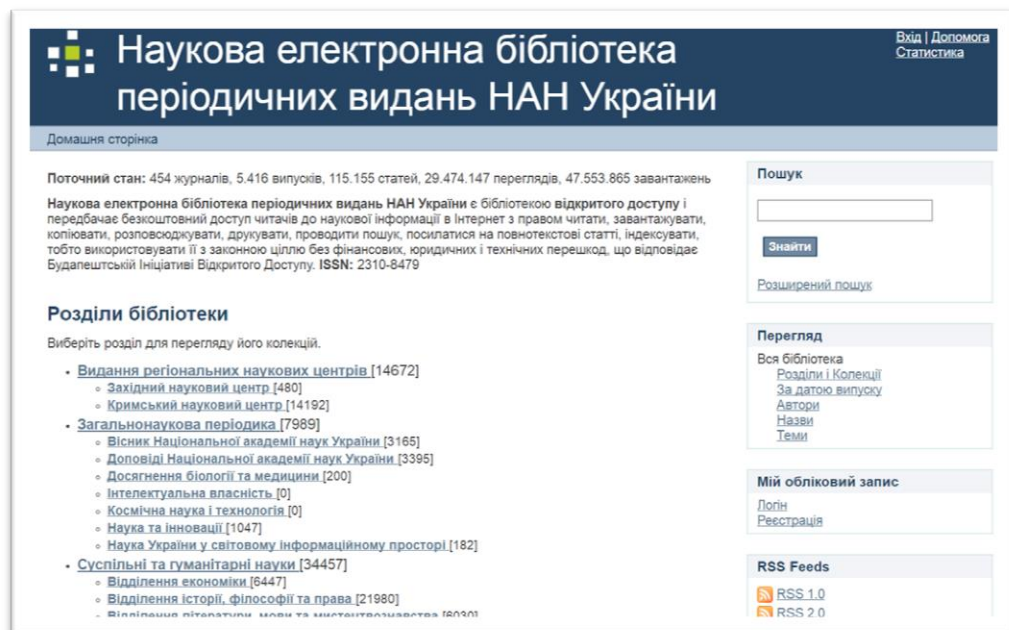
<http://www.nbuv.gov.ua/>

<http://rada.gov.ua/>

<http://www.uin-tei.kiev.ua/>

Основні електронні архіви України (макрорівень)

Розподіл інституційних репозитаріїв ЗВО за регіонами України (станом на 03.07.2018)

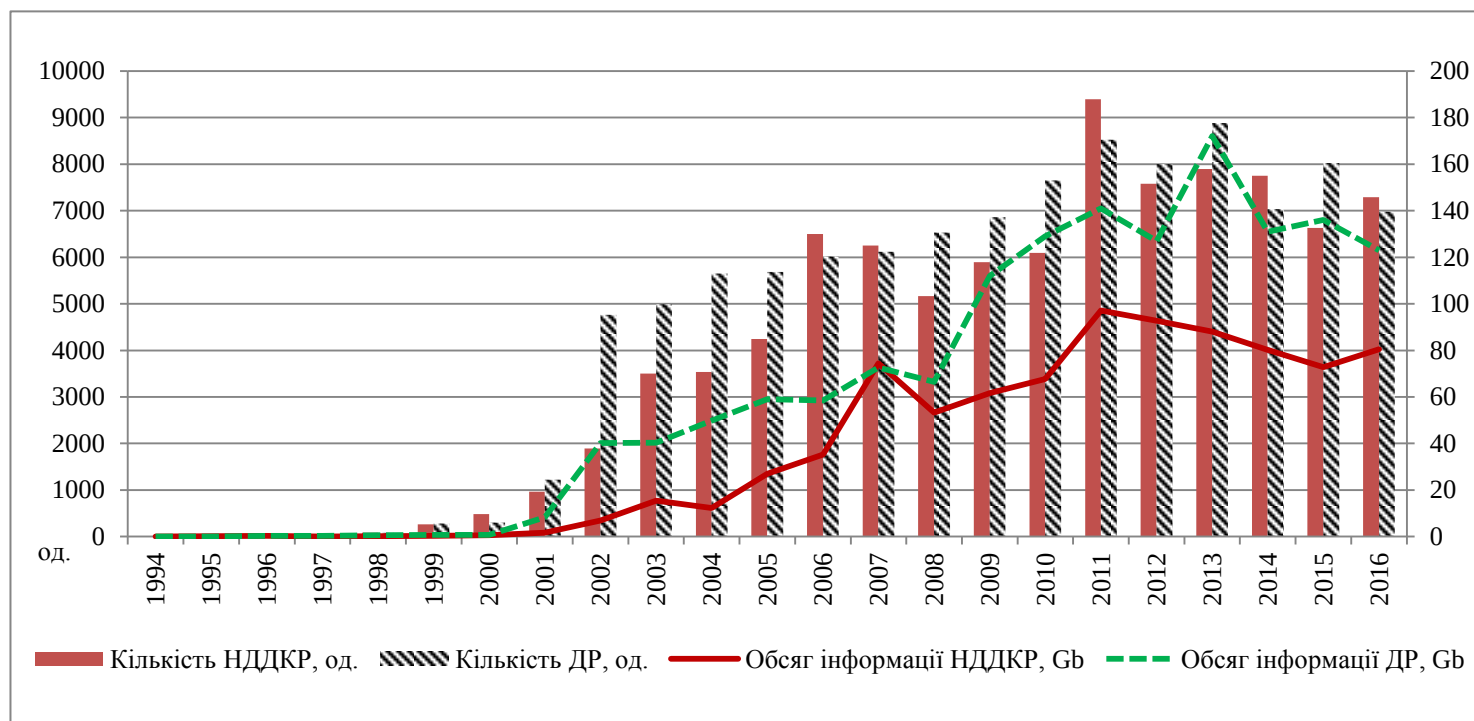
Область	Кількість ЗВО (усього)	Кількість функціону- ючих репозитаріїв у ЗВО	Рівень охоплення ЗВО (%)
Вінницька	9	3	33
Волинська	4	1	25
Дніпропетровська	21	8	38
Донецька	11	3	27
Житомирська	5	3	60
Закарпатська	6	-	-
Запорізька	11	1	9
Івано-Франківська	5	1	20
м. Київ	80	11	14
Київська	5	2	40
Кіровоградська	4	2	50
Луганська	6	3	50
Львівська	22	4	18
Миколаївська	7	1	14
Одеська	20	9	45
Полтавська	6	4	66
Рівненська	6	2	33
Сумська	5	3	60
Тернопільська	7	4	57
Харківська	37	17	46
Херсонська	9	2	22
Хмельницька	9	2	22
Черкаська	5	3	60
Чернівецька	3	2	67
Чернігівська	5	2	40
Усього	308	93	30

Примітка. Складено автором за даними з відкритих джерел. Реєстр ЗВО складено за даними «Інфоресурс»
87% репозитаріїв ЗВО України використовують ПЗ DSpace. Також популярний Eprints.

0-25	26-50	51-75	76-100

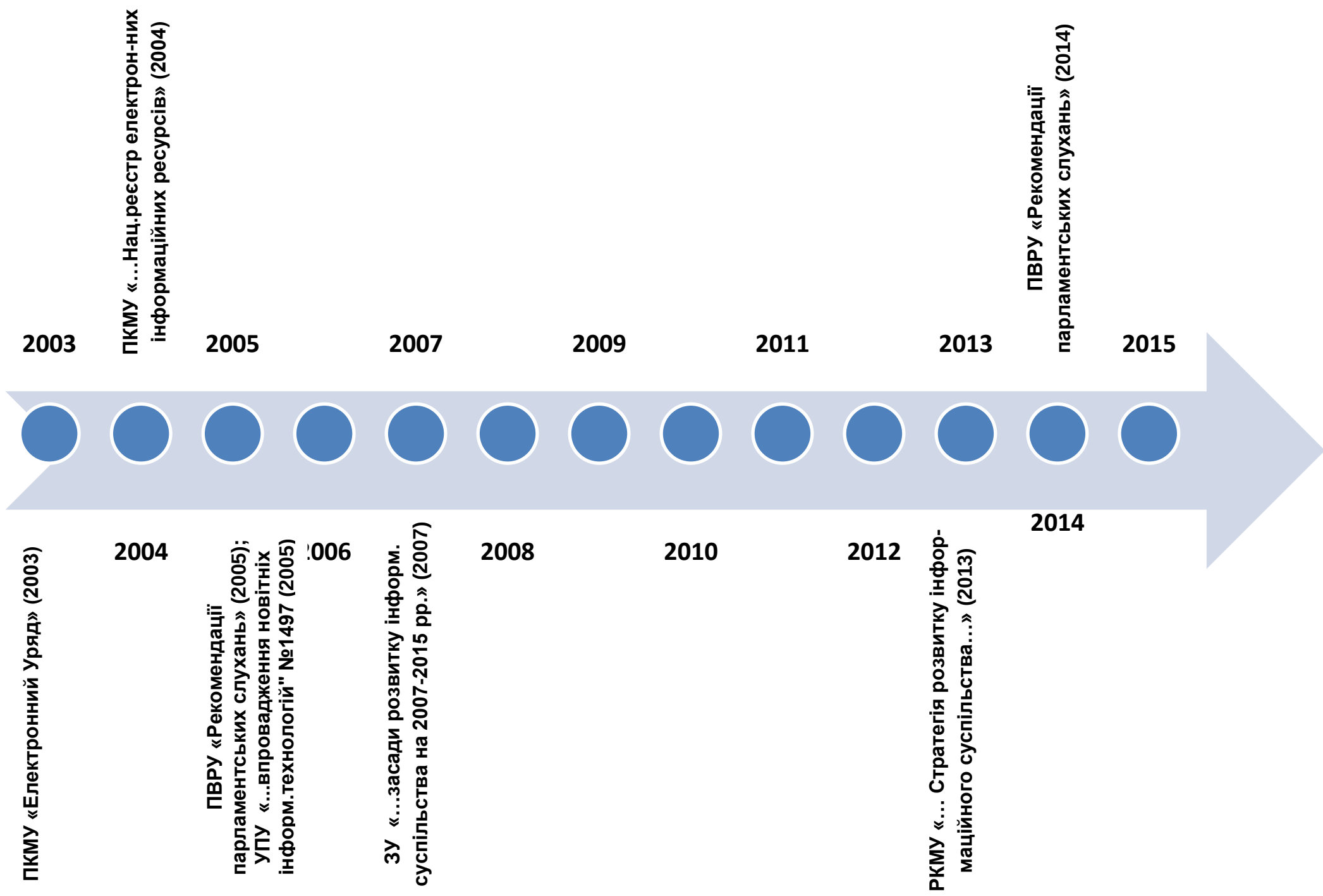
В Україні за даними Держстату, НДР здійснюють 963 організації, захищається 7-8 тис. дисертацій, публікується понад 300 тис. наукових друкованих робіт, видається біля 2 тис. наукових журналів та понад 10 тис. найменувань наукових видань (збірників, книг, підручників), навчається 1,2 млн. бакалаврів, спеціалістів та магістрів, реєструється 3 тис. патентів на винаходи, задовольняється понад 7 тис. заявок на отримання охоронних документів.

Це засвідчує наявність значного суспільного попиту на наукову інформацію, так і масштабного власного інформаційного ресурсу, який має бути належним чином організований та доступним для ознайомлення.

Динаміка надходжень до АФ НДДКР і ДР

(За даними ДНУ УкрІНТЕІ)

РКМУ «Стратегія розвитку бібліотечної справи»
(23 березня 2016 р.)

НМОН №1466 «План дій щодо створення НРАТ»
(7 грудня 2016 р.)

РКМУ №504
«Про Створення НРАТ»
(22 липня 2016 р.)

2016

РКМУ 275 План пріоритетних дій на 2017- 2020 рр.
(3 квітня 2017 р.)

2017

ПКМУ 541
«Положення про НРАТ»
(19 липня 2017 р.)

РКМУ «Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства на 2018-2020...»
(17 січня 2018 р.)

НМОН «Про Регламент НРАТ» №770 від 4 липня 2018 р.
(МЮ 23 липня 2018 р.)

2018

Створення НРАТ є важливою складовою урядових та відомчих документів:

- ◆ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275-р. «Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік»
- ◆ Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.03.2018 № 274 «Про затвердження Антикорупційної програми Міністерства освіти і науки України на 2018 рік»;
- ◆ Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.01.2018 № 32 «Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України»;
- ◆ Дорожня карта інтеграції України до Європейського дослідницького простору (ERA-UA) та план заходів по її виконанню.

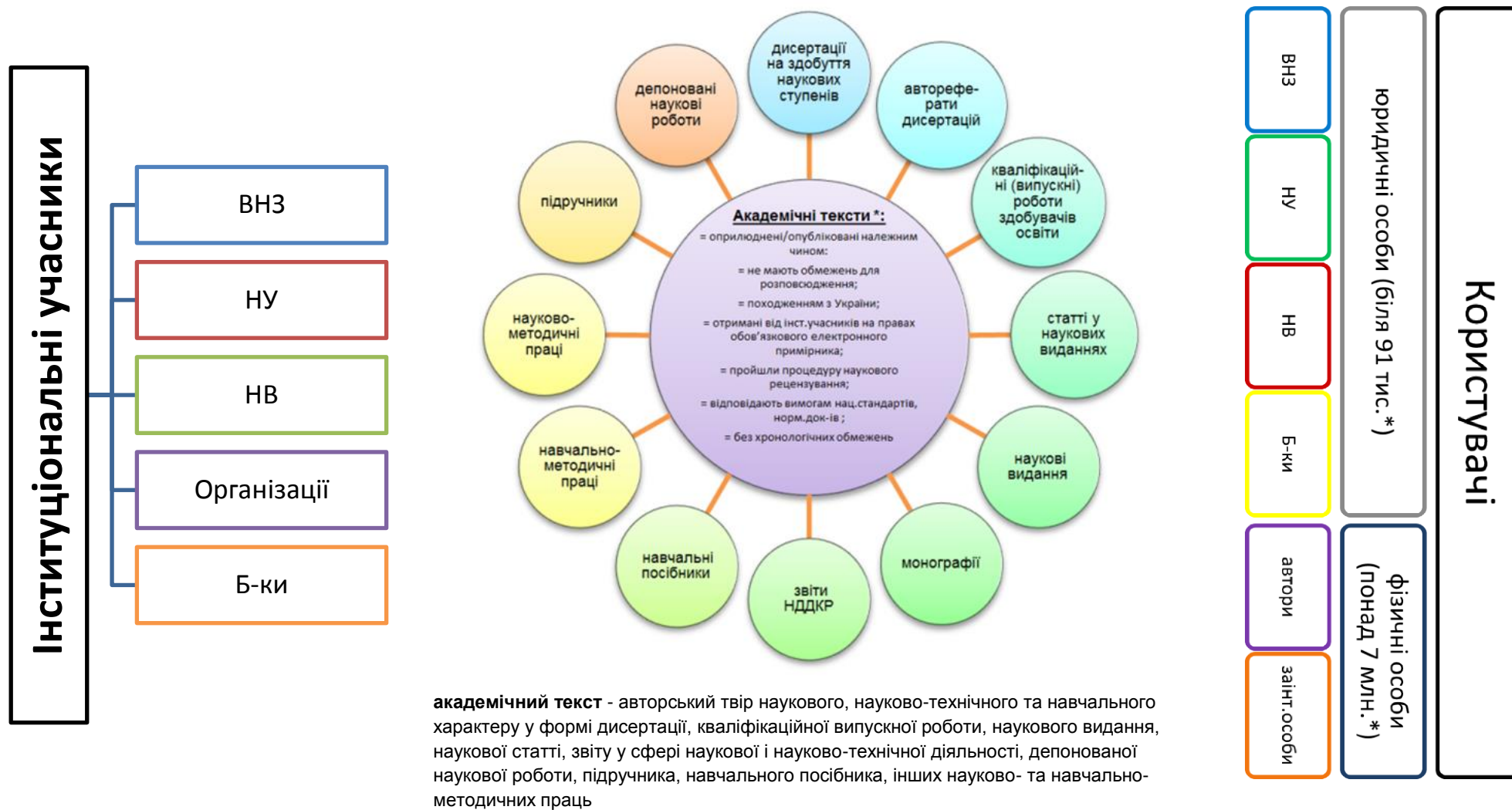
Репозитарій як один з ключових елементів сучасної інфраструктури відкритої науки, має **задовольняти вимогам користувачів** щодо

- контенту (структура, глибина архіву, упорядкування даних тощо),
- доступності,
- універсальності,
- верифікації представленої інформації,
- організації,
- дотримання юридичних та етичних норм (авторське право),
- застосування найсучасніших політик поводження з даними,
- інструментів аналітичної обробки інформації,
- досконалих технічних і програмно-технологічних рішень.

Надзвичайно важливе значення має **зручність користувацького інтерфейсу**, широка лінійка інструментів роботи з вмістом електронних архівів, можливість багатокритеріального пошуку інформації з послідовним уточненням та збереженням результатів.

Національний репозитарій академічних текстів

Постановою Кабінету Міністрів України №541 від 19.07.2017 передбачено:

Національний репозитарій (НРАТ; NRAT) – загальнодержавна розподілена електронна база даних, в якій накопичуються, зберігаються і систематизуються академічні тексти

Основна мета – сприяння розвитку освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності шляхом поліпшення доступу до академічних текстів та сприяння академічній доброчесності

Власник Національного репозитарію – держава в особі МОН:
визначає розпорядника; затверджує Регламент функціонування Національного репозитарію

Розпорядник:
забезпечує функціонування Національного репозитарію; створює та забезпечує функціонування центрального репозитарію; формує реєстр академічних текстів

Національний репозитарій академічних текстів =

центральный репозитарій

(підтримується Розпорядником* НРАТ)

локальні репозитарії

(підтримуються інституціональними учасниками)

* Призначається МОН:

Наказом №1421 від 25.10.2017 р. ним визначена ДНУ УкрІНТЕІ

юридичні особи

ВНЗ

НУ

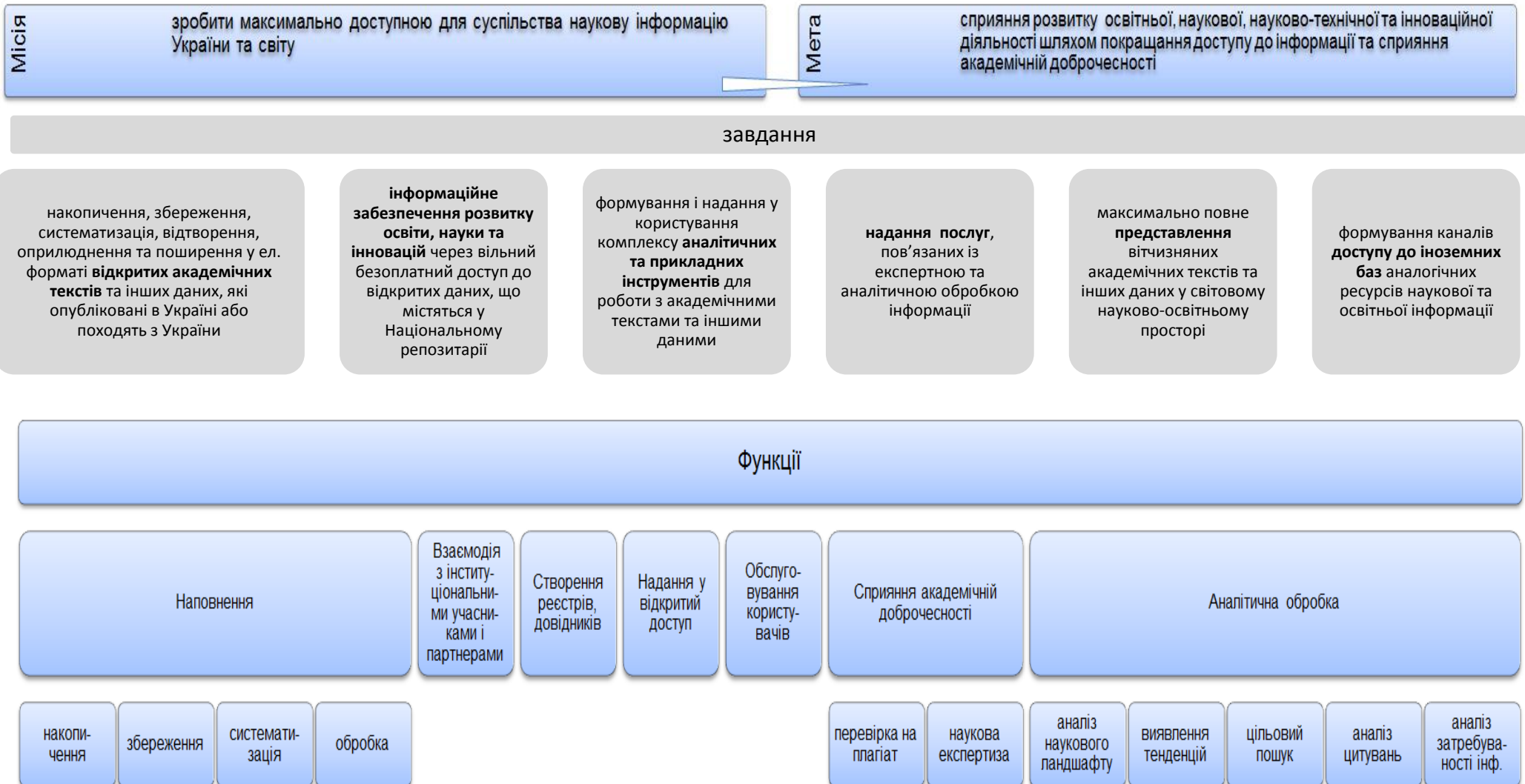
НВ

б-ки

орг.

НРАТ створюється у наступному форматі:

Національний репозитарій академічних текстів доступний для користувачів з будь-якого місця у будь-який час, ним можуть користуватись усі, хто приймає встановлені правила. Не допускається будь-яка дискримінація користувачів, у т.ч. за рівнем освіти, фахом, спеціалізацією тощо

Національний репозитарій надає **відкритий доступ** користувачам до інформації, що в ньому міститься, зокрема до реєстру академічних текстів, а також їх електронних версій та інших пов'язаних з ними даних, розміщених **на умовах відкритого доступу**, через офіційний веб-портал Національного репозитарію, що має доменне ім'я nrat.gov.ua.

НРАТ / NRAT Національний репозитарій академічних текстів

Мовами Національного репозитарію, які використовуються для його інтерфейсу, є українська та англійська.

Ресурси Національного репозитарію є допоміжним засобом **для перевірки академічних текстів на наявність збігів** текстових (літерних і цифрових символів) та графічних фрагментів і проведення експертизи на плагіат, у тому числі - академічний.

Призначення Національного репозитарію - зробити максимально доступною для суспільства наукову інформацію України і світу, що сприятиме розвитку освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, шляхом поліпшення доступу до академічних текстів та сприяння академічній доброчесності.

НАЦІОНАЛЬНИЙ РЕПОЗИТАРІЙ

МАЄ ЗАБЕЗПЕЧИТИ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ:

- комплексного аналізу запитів користувачів;
- комплексного оцінювання використання академічних текстів;
- побудови наукометричної бази даних;
- аналізу цитованості академічних текстів;
- системного аналізу наукового простору та моніторингу його трансформації;
- перевірки академічних текстів на наявність збігів текстових (літерних і цифрових символів) та графічних фрагментів;
- складання рейтингів, що характеризують стан і динаміку розвитку наукової, освітньої, інноваційної діяльності в Україні та відповідної інфраструктури;
- відстеження на вимогу авторів або правовласників академічних текстів нових надходжень на наявність ознак плагіату;
- доступу спеціальних програмних комплексів (роботів) з метою індексації та аналізу метаданих цих текстів й поширення відповідної інформації із обов'язковим посиланням на її джерело - офіційний веб-портал Національного репозитарію.

Академічні тексти розміщуються у Національному репозитарії **лише інституціональними учасниками**. Розміщення академічних текстів у Національному репозитарії **є безоплатним**.

У ЦР розміщуються електронні версії академічних текстів, видані на умовах відкритого доступу, які підлягають **державній реєстрації відповідно до законодавства** (за винятком випадків, коли автор не є правовласником і вимоги правовласника забороняють таке розміщення).

Інституціональні учасники подають до ЦР **бібліографічні відомості**, передбачені законодавством, описи академічних текстів, **включаючи анотації та списки літератури, що містяться в академічних текстах, з прив'язкою до основного тексту**, за переліком, що визначається Розпорядником. Ці дані використовуються для систематизації академічних текстів, формування їх реєстру, забезпечення пошукових можливостей Національного репозитарію, проведення аналітичної роботи. Технічні вимоги щодо формату представлення академічних текстів, які включаються до Національного репозитарію, та їх верифікації визначаються Розпорядником.

Видавці та правовласники мають право **тимчасово або на постійній основі обмежити доступ** до електронної версії академічних текстів або їх частини відповідно до чинного законодавства щодо авторських прав. У такому випадку електронні версії академічних текстів, розміщені у центральному репозитарії, стають недоступними для ознайомлення користувачами Національного репозитарію й у подальшому (до зняття обмежень) використовуються виключно Розпорядником в аналітичних цілях та у спосіб відповідно до ЗУ «Про авторське право і суміжні права».

За погодженням із видавцем, автором(ами) або правовласником(ами) **у відкритому доступі може бути представлена частина академічного тексту**.

Обмежений доступ до електронних версій академічних текстів може встановлюватись на певний строк, який не може перевищувати строку дії авторських прав.

Рішення про розміщення електронних версій інших академічних текстів приймається інституціональним учасником відповідно до Положення про НРАТ, Регламенту та договорів з Розпорядником.

ХРОНОЛОГІЯ ТА ФІКСАЦІЯ ЗМІН

Хронологічні обмеження для академічних текстів та інших пов'язаних з ними даних, що зберігаються у Національному репозитарії, **не встановлюються** - до нього включаються академічні тексти незалежно від дати їх створення та оприлюднення.

Під час передачі академічних текстів до Національного репозитарію **фіксується дата їх внесення та відомості про джерело інформації**. Ці дані мають бути доступні для всіх користувачів

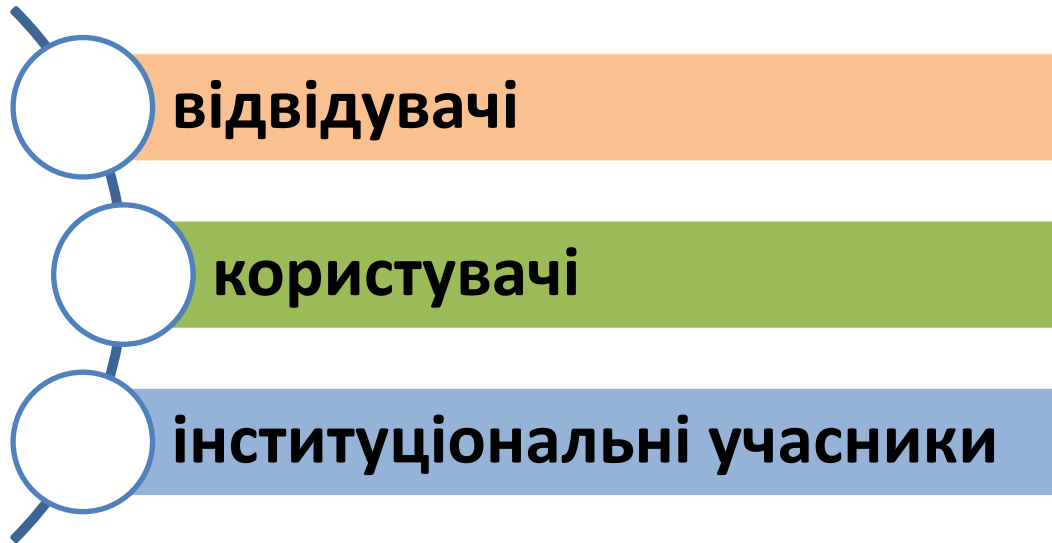
Зміст академічних текстів, розміщених у Національному репозитарії, може бути змінений шляхом **доповнення додатковою інформацією** (відомостями щодо виявлених друкарських помилок, неточностей, заявами та роз'ясненнями методичного характеру, базами даних досліджень тощо).

Академічні тексти можуть бути **відкриті** з Національного репозитарію.

Будь-яка зміна академічного тексту, його описової інформації у реєстрі або його відкриття **фіксується відповідною відміткою про дату і причину внесення змін**.

Строки передачі академічних текстів, а також бібліографічних відомостей, описів та інших пов'язаних з ними даних до Національного репозитарію визначаються Розпорядником.

ХТО І ЯК БУДЕ КОРИСТУВАТИСЬ РЕСУРСАМИ РЕПОЗИТАРІЮ?

Відвідувачі - фізичні особи, які за допомогою офіційного веб-порталу Національного репозитарію отримують відкритий доступ до реєстру академічних текстів і можливість користування інформацією без проходження процедури реєстрації (авторизації)

Користувачі - юридичні та фізичні особи, а саме: вищі навчальні заклади, наукові установи, наукові видавництва, бібліотеки, автори та інші зацікавлені особи, що пройшли процедуру реєстрації (авторизації)

Інституціональні учасники - юридичні особи, зокрема, вищі навчальні заклади, наукові установи, наукові видавництва, організації, бібліотеки, що подають академічні тексти Національному репозитарію.

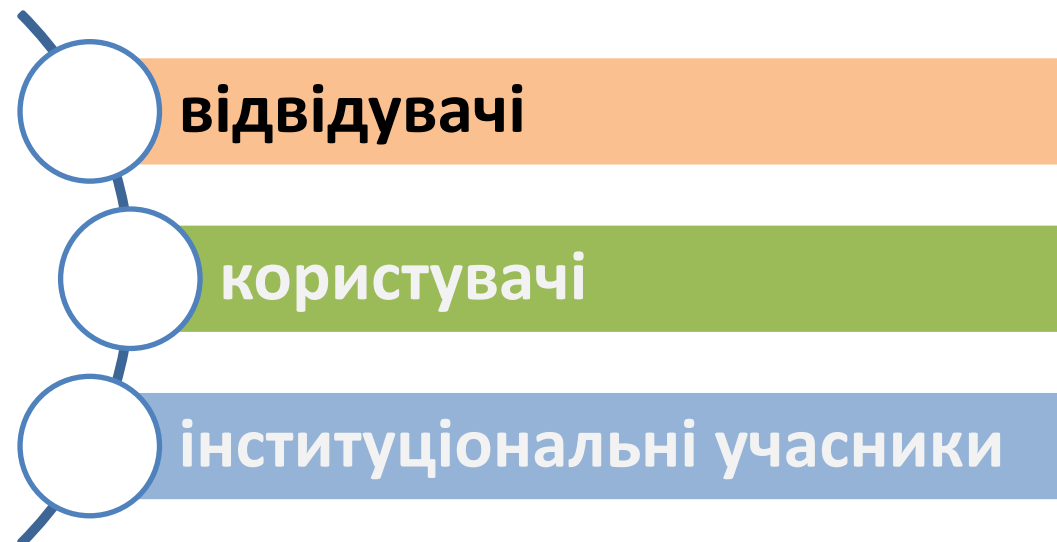
Відвідувачі Національного репозитарію:

- отримують відкритий доступ до загальної інформації про Національний репозитарій, інструктивних матеріалів та інших загальних відомостей (умови роботи, структура і наповнення, статистика щодо ресурсів репозитарію, кількості відвідувачів і користувачів, дані щодо звернень до академічних текстів, інформація про інституціональних учасників і офіційних партнерів тощо);

- отримують відкритий доступ до реєстру академічних текстів, представлених у Національному репозитарії;

- можуть здійснювати пошук академічних текстів та інших пов'язаних з ними даних, формувати за індивідуально обраними критеріями список академічних текстів, що зберігаються у Національному репозитарії, уточнювати його, сортувати і зберігати на електронних приладах/носіях;

- можуть ознайомлюватись із набором запитань і відповідей, сформованих за результатами спілкування з відвідувачами та користувачами Національного репозитарію, контактувати зі службою технічної підтримки Національного репозитарію.

Користувачі* Національного репозитарію

додатково до можливостей, доступних для відвідувачів, отримують:

- відкритий доступ до **електронних версій академічних текстів**, можливість ознайомлення з ними, збереження їх на електронних приладах/носіях та у персональному електронному кабінеті;

- можливість проведення **деталізованого пошуку** академічних текстів за додатково визначеним набором ознак/критеріїв і збереження

його результатів на електронних приладах/носіях та у персональному електронному кабінеті;

- **індивідуальне інформування** відповідно до оформленої безоплатної підписки щодо оновлення/надходження академічних текстів;

- доступ до додаткових функціональних можливостей Національного репозитарію у вигляді **спеціально розроблених аналітичних та інших інструментів роботи** з академічними текстами та іншими пов'язаними з ними даними;

- можливість здійснення **перевірки на наявність збігів** текстових (літерних і цифрових символів) та графічних фрагментів;

- доступ до інших послуг відповідно до законодавства.

* Користувачі проходять процедуру реєстрації у Національному репозитарії, яка підтверджує погодження з установленими правилами та цим Регламентом.

Розпорядник забезпечує:

- **функціонування** Національного репозитарію;
 - **накопичення**, збереження, систематизацію, відтворення, оприлюднення та поширення в електронному форматі АТ та інших пов'язаних з ними даних, які опубліковані в Україні або походять з України;
 - **моніторинг** надходження АТ та надання інформації про використання його ресурсів;
 - формування та надання у відкритий доступ **реєстру АТ**;
 - **програмний інтерфейс** доступу до ЦР інституціональних учасників;
 - **інформаційну безпеку** та технічну підтримку ЦР;
 - умови для організації **перевірки АТ на наявність збігів текстових та графічних фрагментів**;
 - **аналітичну обробку** інформації;
 - **інформаційну інтеграцію** з іншими базами даних;
 - інформаційне забезпечення розвитку освіти, науки та інновацій через відкритий доступ до відкритих даних, що містяться у НРАТ;
 - максимально повне представлення АТ, наданих інституціональними учасниками, у світовому науково-освітньому просторі;
 - підтримку політики відкритої науки і відкритого доступу та необхідні умови для стимулювання видавців і правовласників до передачі електронних версій академічних текстів та інших пов'язаних з ними даних і зняття (частково чи повністю) обмежень доступу до них користувачів Національного репозитарію.
-

Відповідає за збереження описової, бібліографічної інформації, електронних версій АТ та інших пов'язаних з ними даних, переданих до ЦР, а також за забезпечення доступу до них користувачам згідно з режимом, визначеним інституціональним учасником.

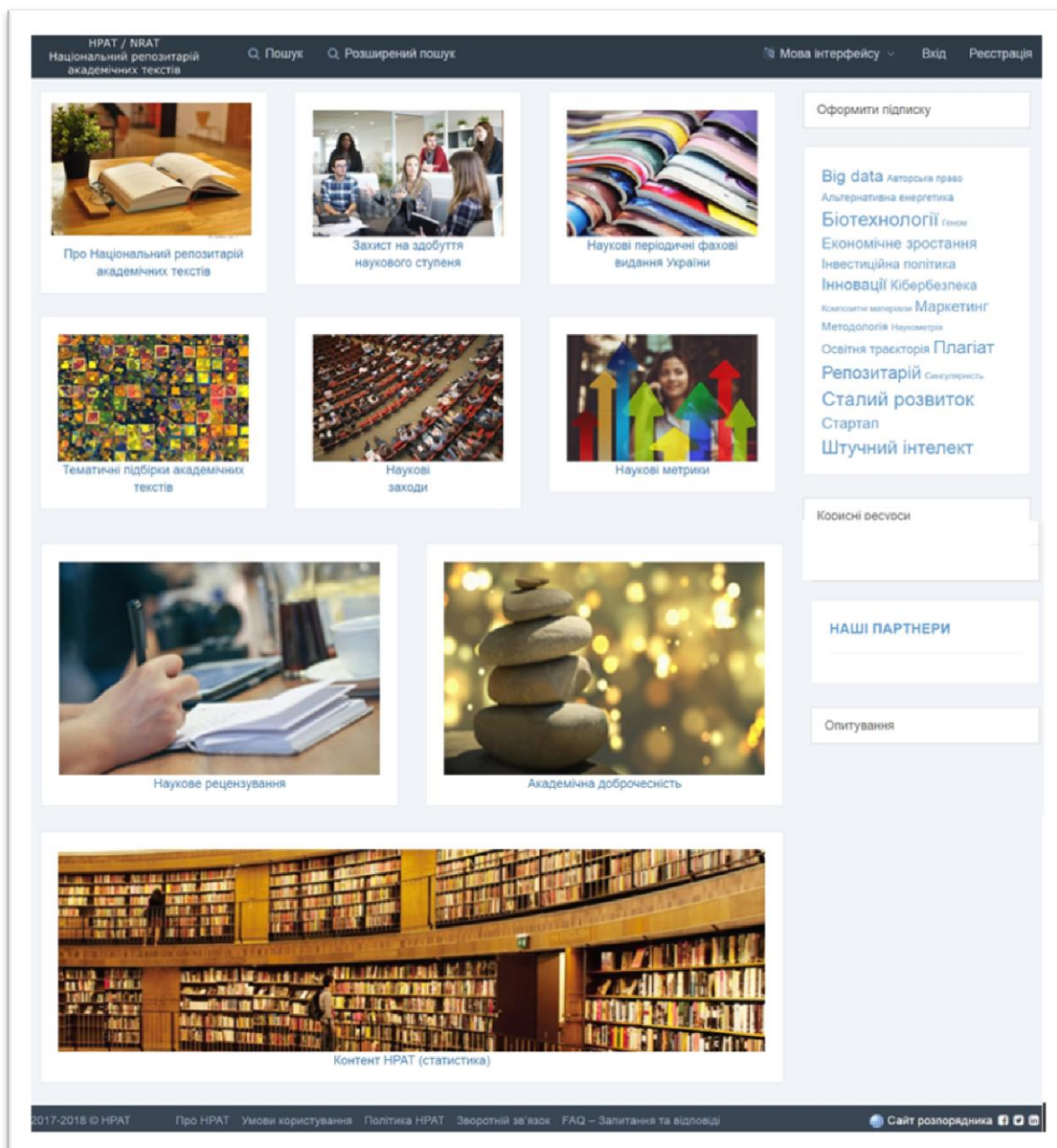
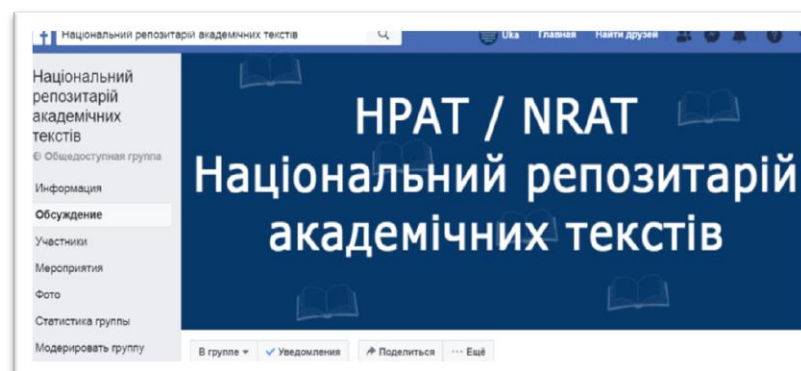
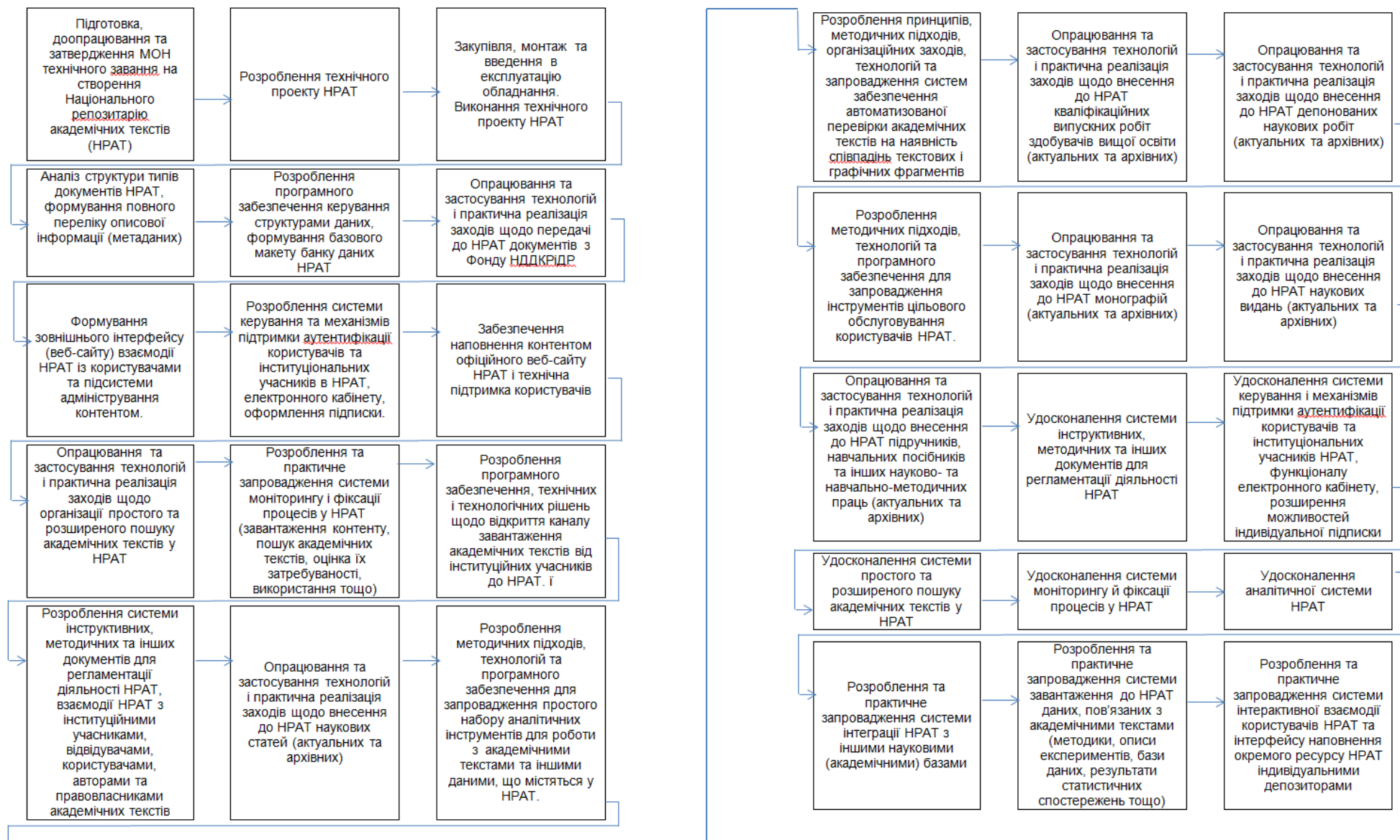

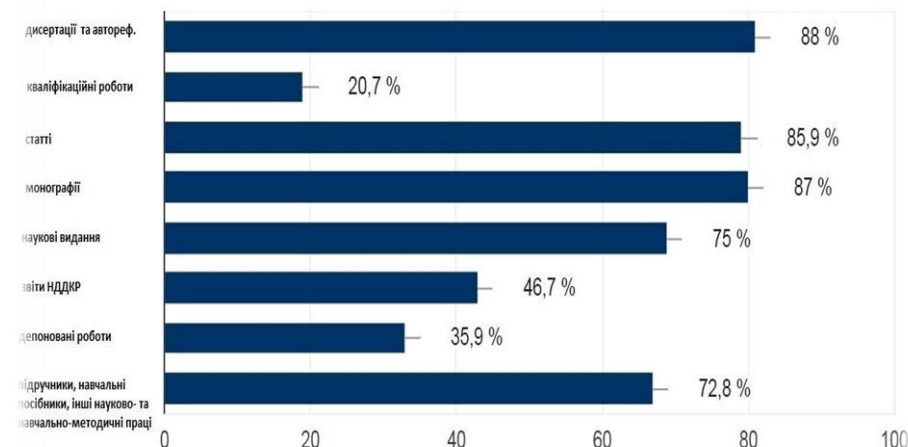
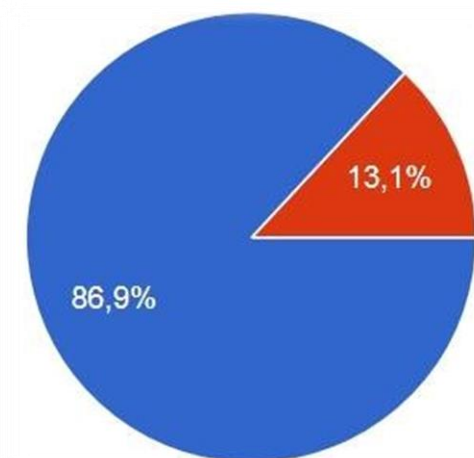
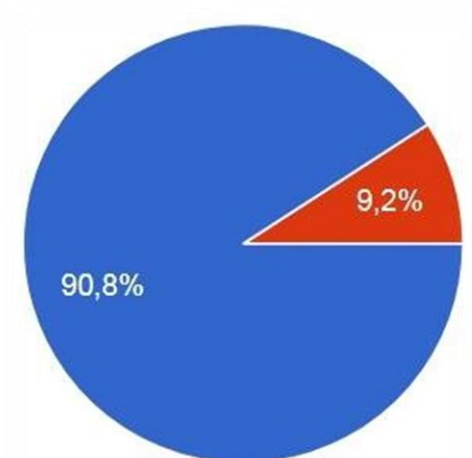
Схема офіційного веб-сайту HRAT

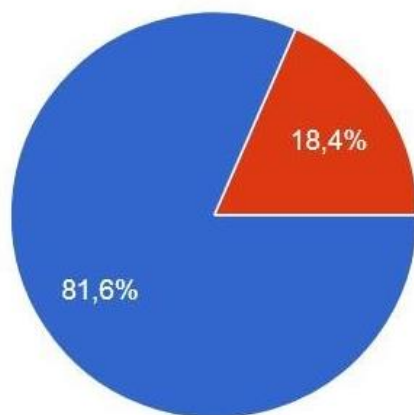
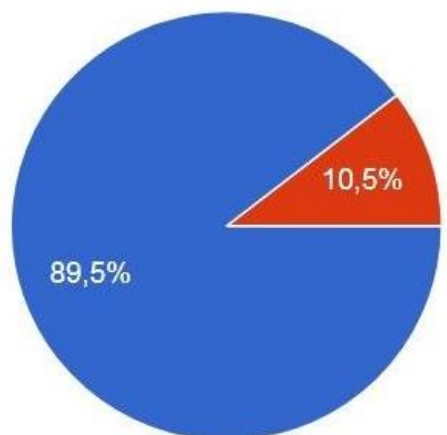

Послідовність основних етапів створення НРАТ та їх наповнення

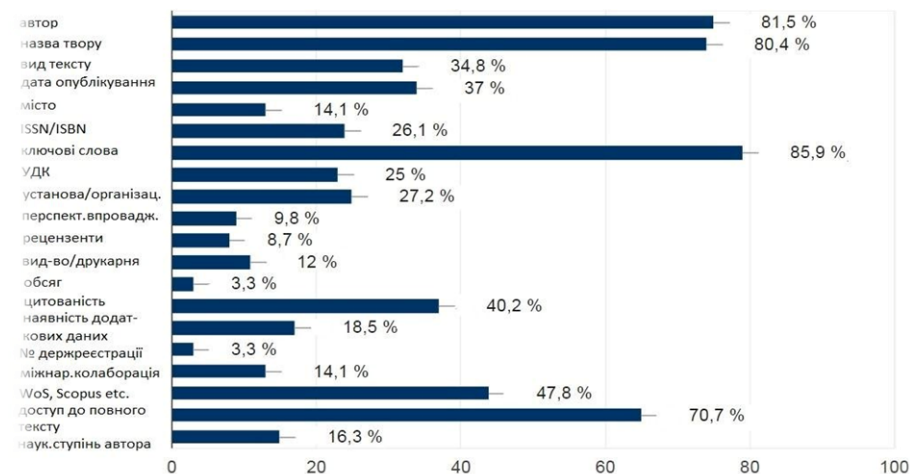
Наукова громадськість у цілому схвально відноситься до створення репозитарію (Опитування серед працівників ВНЗ та НУ)

Оцінка актуальності та практичної значимості НРАТ

Найбільш корисні для наукової та освітньої діяльності види ак.текстів

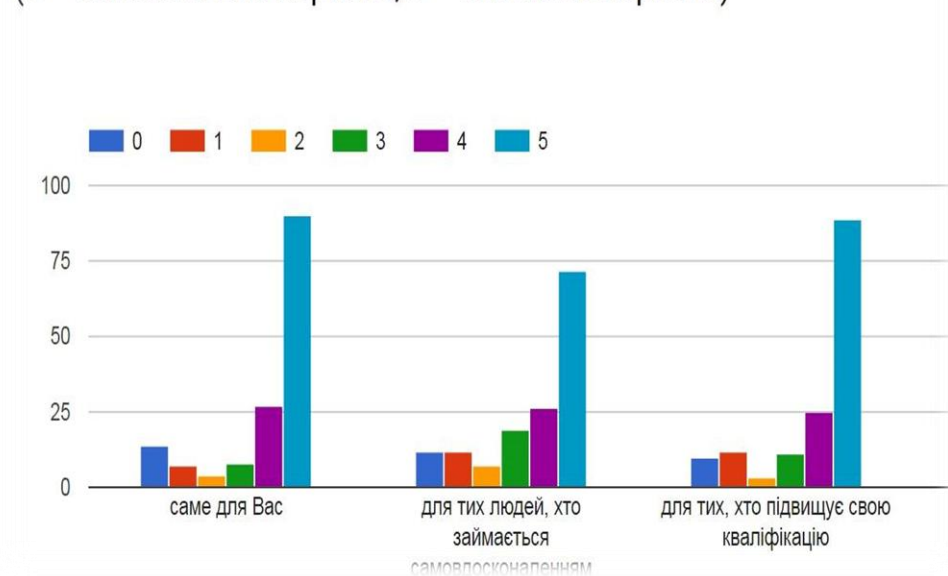
Оцінка впливу НРАТ на утвердження академічної доброчесності та розвиток відкритої науки

Пропозиції щодо організації пошуку інформації у НРАТ

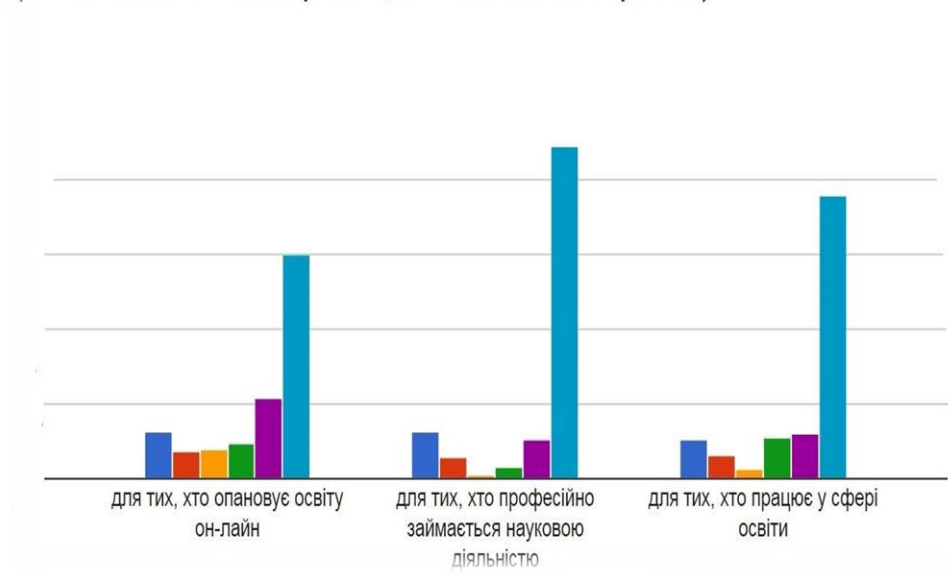
Оцінка очікуваної корисності НРАТ для різних категорій користувачів

(Опитування серед працівників ВНЗ та НУ)

Як би Ви оцінили очікувану корисність НРАТ за 5-бальною шкалою (5 – максимально корисно, 0 – зовсім не корисно)

Як би Ви оцінили очікувану корисність НРАТ за 5-бальною шкалою (5 – максимально корисно, 0 – зовсім не корисно)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти
і науки України
15.01.2018 № 32

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
06 лютого 2018 р.
за № 148/31600

ПОРЯДОК
формування Переліку наукових фахових видань України

1. Цей Порядок встановлює умови формування Переліку наукових фахових видань України (далі - Перелік), а також класифікації та моніторингу видань, включених до Переліку. Видання, яке відповідає визначеним у цьому Порядку вимогам, включається до Переліку.

.....

пункт 6.

5) розміщення на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України та в Національному репозитарії академічних текстів у разі відкритого доступу електронних копій видання, а за умови розповсюдження за передплатою - повного бібліографічного опису та анотації до статей, які розміщуються у відповідних номерах видань, для формування реєстру академічних текстів; ...

Дякую за увагу та запрошую до співпраці!

НРАТ / NRAT
Національний репозитарій
академічних текстів

Чмир Олена Сергіївна
д-р екон. наук, професор

завідувач відділу супроводження
академічних ресурсів
ДНУ «УкрІНТЕІ»

Elena_NDEI@ukr.net
ES@ukrintei.ua
NRAT@ukrintei.ua

Київ, вул. Антоновича, 180, e-mail: uintei@uintei.kiev.ua
оф. веб-сайт: www.uintei.kiev.ua